

መግቢያ

ይህ የተረት ጥራዝ ለሕፃናት የሚነገሩ ታሪኮችን ወይም ተረቶች የያዘ ነው። ተረቱ በሣምንቱ ክፍለ-ጊዜያት የሚማሩትን ጽንሰ-ሃሳብ የሚያጠናክር ሲሆን፤ የማዳመጥ፣ አስተማሪው ተረቱን ነገራቸው በኋላ መልሶ የመተረክ፣ የመጠየቅ፣ በተረቱ ውስጥ የተጠቀሱ ሰዎችን፣ ዕቃዎችን፣ እንስሳትን የመለየትና የማወቅ ክሂሎችን እንዲያዳብሩ ያግዛቸዋል።

ተረቱን ከመንገርዎ በፊት ታሪኩን ለመረዳት የሚያስችሏቸውን ቁልፍ ቃላትና ሐረጎች መገንዘባቸውን ያረጋግጣሉ። ከዚያም ተረቱን ጮክና ረጋ በማለት ይንገሯቸው። ተረት ለሕፃናት ከመንገር ቀደም ብለን በግላችን አንብበን በቃል ልንነግራችው ያስፈለጋል። ተረቱን አንብበው ወይም በቃል ነግረው ከጨረሱ በኋላ ከተረቱ የወጡትን ጥያቄዎች ይጠይቋቸው። በተጨማሪም ማሳመድን እንዲማሩ ከሌሎች ከሚማሩት ጉዳይ ጋር የተዛመዱ ጥያቄዎችን ሕፃናቱን ይጠይቋቸው። ምናልባት በቂ ጊዜ ካገኙ ሕፃናቱ ተመሳሳይ ተረት እንዳላቸው የመናገር ዕድል ይስጧቸዋል።

በዚህ ጥራዝ ውስጥ የመወያያ ጥያቄዎች እና ምክሮች ተቀምጠዋል። እነዚህ የመወያያ ጥያቄዎች እና ምክሮች ለመነሻነት የቀረቡ ስለሆነ እንደየ ተጨባጭ ሁኔታው በማዳበር መጠቀም ይችላል።

1ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 1- ራስን ማስተዋወቅ

ልጆች ዛሬ አንዲት ልጅ እራሷን እንዴት እንደምታስተዋውቅ እንሰማለን።

ስሜ ፋጡማ ይባላል። ሰባት ዓመቱ ነው። የአባቱ ስም ኢብራሂም የእናቱ ደግሞ ሶፊያ ነው። ሁለት ወንድሞች አሉኝ ። እነሱም ዳውድና አብደላ ይባላሉ። እኔ የምወደው ሙዝ ነው። እኔን ደስ የሚለኝ ሰዎች ሲስቁ ማየት ነው። ሰማያዊ ቀለምም ያስደስተኛል። የምጠላው ደግሞ መደባደብን ነው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. የፋጡማ አባትና እናት ስም ማን ይባላል?
2. የፋጡማ ዕድሜ ስንት ነው?
3. ፋጡማ ምን ትወዳለች? የምትጠላውስ ምንድን ነው?
4. ፋጡማ ስንት ወንድሞች አሏት? ማን ማን ይባላሉ?

ምክር:-

ልጆች ፋጡማ እንዴት አድርጋ እራሷን እንዳስተዋወቀች አያችሁ። ጎበዝ ናት አይደል? ልጆች እናንተም ስማችሁን፣ የእናትና የአባታችሁን ወይም የቤተሰባችሁን ስም ሁል ጊዜ ማስታወስ መቻል አለባችሁ። የሚያስደስታችሁን እና የምትጠሉትንም መናገር መቻል አለባችሁ።

2ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 2 - አካባቢን ማስተዋወቅ

ልጆች ዛሬ አንዲት ልጅ አካባቢዋን እንዴት እንደምታስተዋውቅ እንሰማለን።

ስሜ ፋጡማ ይባላል። እኔ የምኖርበት ሰፈር ስም ኢንዚ የሚባል ሲሆን የምንጫወትበት ደስ የሚል አረንጓዴና ሰፊ ሜዳ አለ። ግቢያችን ውስጥ ደግሞ ትላልቅ የማንጎ ዛፎች

አሉ። ፀሐይ ሲሆን ዛሬቹ ሥር ቁጭ ብሎ መጫወት ያስደስተኛል። ቤታችን ጣሪያው ሳር ሲሆን በሩና መስኮቱ ደግሞ ከእንጨት የተሠራ ነው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. የፋጡማ ሰፈር ማን ይባላል?
2. የእነፋጡማ ቤት ጣሪያ ከምን የተሠራ ነው?
3. የነፋጡማ ቤት መስኮቶችና በሮች ከምን የተሠሩ ናቸው?

ምክር:-
 ልጆች ፋጡማ እንዴት አድርጋ አካባቢዋን እንዳስተዋወቀች አያችሁ። ጎበዝ ናት አይደል?
 ልጆች እናንተም ሰፈራችሁን እና ቤታችሁን ሁል ጊዜ ማስታወስ መቻል አለባችሁ።

3ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 3 - ንጽህና አጠባበቅ

ህፃናት ዛሬ አልማዝ ስለምትባለው የጥሩዬ ጓደኛ ንጽህና አጠባበቅ እንሰማለን።

ከጥሩዬ ጋር በአፀደ ሕፃናት ውስጥ አብረዋት ከሚማሩት ጓደኞቿ አንዷ አልማዝ ትባላለች። አልማዝ ወደ ትምህርት ቤት ስትመጣ ፊቷን ታጥባ ፀጉሯን አበጥራና በርሳዋን ይዛ ትመጣለች። አልማዝ ፊቷን በውሃና በሳሙና ሁልጊዜ ስለምትታጠብ አይኖቿና አፍንጫዋ ሁል ጊዜ ንፁህ ናቸው። ፀጉሯንም ካበጠረች በኋላ በሪቫንዋ ታስረዋለች። ጠዋት ጠዋትም ጥርጲን በሚገባ ትፍቃለች። ከምግብ በኋላ አፏን ትጉመጠመጣለች። ። በመሆኑም የአልማዝ ጥርስ ሁልጊዜ ነጭ ነበር። በተጨማሪ በጥርሶቿ መሃከል ምንም የቀረ ምግብ ስለማይኖር የጥርስ በሽታ ይዟት አያውቅም። አልማዝ ሁል ጊዜ ንፁህ ናት። ስለዚህ ጥሩዬና ሌሎች ጓደኞቿ በጣም ይወዷታል። አንድ ቀን አስተማሪዋ ስለ ግል ንጽህና ስታስተምር “ልክ እንደ አልማዝ አይኖችሁንና አፍንጫችሁን ማጽዳት፣ ፀጉራችሁንም እየታጠባችሁ ማበጠር፣ ጥርሳችሁን መፋቅ፣ ከዚያ ልክ እንደ አልማዝ ንፁህ፣ ቆንጆ እና ጤናማ መሆን” አለባችሁ - ብላ ስትናገር አልማዝ ደስ አላት።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. አልማዝ ፀጉሯን እንዴት ትይዛለች?
2. አስተማሪዋ ስለ አልማዝ ምን አለች?
3. አልማዝ ንጽህናዋን ለመጠበቅ የምትጠቀምባቸው መሣሪያዎች ምንድን ናቸው?

ምክር: ስለዚህ ህፃናት ጤናማና ቆንጆ እንድትሆኑ ሁልጊዜ ራሳችሁን በተለይም ደግሞ አይናችሁን፣ አፍንጫችሁን፣ ፀጉራችሁን፣ ጥርሳችሁን በንጽህና መያዝ አለባችሁ።

4ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 4- ሁለቱ አይጦች

ህፃናት ዛሬ ሁለቱ አይጦች የሚለውን ተረት እንሰማለን።

አንድ ወፍራም እና አንድ ቀጭን አይጦች ነበሩ። ወፍራሙ አይጥ በገጠር ሲኖር ቀጭኑ አይጥ በከተማ ውስጥ ይኖራል። ጊዜው ክረምት ስለነበር ቀጭኑ አይጥ የአክሱቱን ልጅ ለመጠየቅ ወደ ገጠር ሄደ። ቀጭኑ አይጥ ገጠር እንደደረሰ ወፍራሙ አይጥ በጣም በመደሰት “ተወዳጅ ዘመዴ አንተን እየጠበቅሁኝ ነበር እንኳን በሰላም መጣህ” በማለት በደስታ ተቀበለው።

በሚቀጥለው ቀን ጥዋት ወፍራሙ አይጥ ቀደም ብሎ በመነሳት ጣፋጭ ፍራፍሬዎችን ለቀጭኑ አይጥ ሰበሰበለት። ቀጭኑ አይጥ በድሎት እና በደስታ በከተማ ውስጥ የሚኖረውን ኑሮ እያሰበ ወፍራሙ የገጠር አይጥ እንዴት አድካሚ ስራ እንደሚሰራ እያየ ተደነቀ።

ከዚያም በኋላ ሁለቱ ዘመዳም አይጦች ተያይዘው ወደ ከተማ መጡ። ከተማ እንደገቡ ወፍራሙ አይጥ በመንገድ ላይ በሚታዩት ደማቅ መብራቶች እና ረጃጅም ህንፃዎች መደነቅ ጀመረ። ብዙ ጫጫታ ሰምቶ ስለማያውቅ በመኪናዎች የጥሩምባ ድምጽ ፍርሃት አደረበት።

ወፍራሙም አይታዩም “በዚህ ትልቅ ከተማ ወስጥ ከምኖር ወደ ቤቴ ብሄድ ይሻለኛል” አለ። በማግስቱ ጥዋት ቀጭኑ የከተማው አይታዩም ወፍራሙን የገጠር አይታዩም ጠርቶት ስማ ዘመዴ እኔ የከተማ አይታዩም ስለሆንኩኝ የገጠሩን ኑሮ ለመኖር ከበደኝ አንተም የገጠር አይታዩም ስለሆንክ የከተማውን ኑሮ በቀላሉ ለመኖር ተቸግረህል። “ሁል ጊዜ አዲስ ነገር ለመልመድ የተወሰነ ጊዜ መቸገር የማይቀር ነው፤ ዋናው ቁም ነገር መማር እና ለማወቅ መጣሩ ላይ ነው” ብሎት በቦርሳ የተሞላ ስጦታ ሰጥቶት ወደ ገጠር ሸኘው። ወፍራሙም አይታዩም ለተሰጠው ስጦታ አመስግኖት ሄደ።

የውይይት ጥያቄዎች

1. በገጠር የሚኖረው አይታዩም ከተማ ሄዶ ምን ምን ነገሮችን አየ?
2. በከተማ የሚኖረው አይታዩም ገጠር ሄዶ ምን ምን ነገሮችን አየ?
3. የከተማው አይታዩም የገጠሩን ዘመዱን ሲሸኘው ምን አለው?
4. የከተማው አይታዩም የገጠሩን ዘመዱን ሲሸኘው ምን አደረገለት?

ምክር: ስለዚህ ህፃናት ሁል ጊዜ አዲስ ነገር ለመልመድ የተወሰነ ጊዜ መቸገር የማይቀር ነው፤ ዋናው ቁም ነገር መማር እና ለማወቅ መጣሩ ላይ ነው።

5ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 5 - አበበ እና ጀማል

ህፃናት ዛሬ “አበበ እና ጀማል” የሚለውን ተረት እንሰማለን። አበበ እና ጀማል በአንድ ሰፈር ውስጥ የሚኖሩ ልጆች ናቸው። የሚዋደዱ ጓደኛዎችም ናቸው። ከትምህርት ቤት ሲመለሱ ባላቸው የእረፍት ጊዜ ኳስ ይጫወታሉ፤ ኳስ ከተጫወቱ በኋላ በመረዳዳት የተሰጣቸውን የቤት ስራ ይሰራሉ። ከእለታት አንድ ቀን ኳስ በመጫወት ላይ እንዳሉ ኳሳቸው ፈነዳች። በዚህም ምክንያት ኳሷን ያፈነዳህት አንተ ነህ፤ አንተነህ በመባባል ተጣሉ። በዚህ ጊዜ የአበበ እና የጀማል አባቶች ደርሰው ገላገሏቸው እና ጀማል እና አበበ የተጣሉበትን ምክንያት ጠይቀው ከተረዱ በኋላ በጨዋታ ጊዜ መጫወቻዎች ሊበላሹ፣ ሊቀደዱ፣ ሊሰበሩ፣ ወይም ሊጠፉ እንደሚችሉ እና በዚህም ምክንያት መጣላት

እንደሌለባቸው በማስረዳት አስታረቋቸው። ጀማል እና አበበም ከዚያ ጊዜ በኋላ በንደኝነታቸው ቀጠሉ፤ ተጣልተውም አያውቁም።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ጀማልና አበበ ምን እና ምን ናቸው?
2. ጀማልና አበበ በምን ምክንያት ተጣሉ?
3. ጀማልና አበበ እንዴት ታረቁ?

ምክር፡- በጨዋታ ጊዜ መጫዋቻዎች ሊበላሹ፣ ሊቀደዱ፣ ሊሰበሩ ወይም ሊጠፉ እንደሚችሉ እና በዚህም ምክንያት ስትጫወቱ መጣላት የለባችሁም።

6ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 6- መስሎ ጨዋታ

ህፃናት ዛሬ “አበበ እና ጀማል” የሚለውን ተረት በተረት ቁጥር 5 ያለውን በድጋሜ እንሰማ እና በመቀጠልም በተረቱ ውስጥ የተገለጹትን ገጸ ባህሪያት አስመስለን እንጫወታለን በማለት የሚከተለውን ቅደም ተከተል ይከተሉ፡፡

- “አበበ እና ጀማል” የሚለውን ተረት እንዲያስታውሱ በድጋሜ መተረክ፤
- በተረቱ ላይ ያሉ ገፀ ባህሪያትን በመጠየቅ እንዲለዩ ማድረግ፤
- በተለይ ገፀ ባህሪያት መሰረት ህፃናትን መሰየም (አበበ፣ ጀማል፣ የአበበ አባት እና ጀማል አባት)፤
- የአበበ እና ጀማል ገፀ ባህሪ አስመስለው የሚጫወቱበት ኳስ መስጠት እና ተረቱን አስመስለው እንዲጫወቱ ማድረግ፤
- በመቀጠልም አስመስሎ መጫወት ያልተጫወቱ ህፃናትን በተራ ማጫወት፤

7ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 7 - የዱር እንስሳት ስብሰባ

ህፃናት ዛሬ “የዱር እንስሳት ስብሰባ” የሚለውን ተረት እንሰማለን።

አንበሳ፣ ቀበሮ፣ እና ተኩላ ያገኙትን ነገር እኩል ተካፍለው ለመብላት ተስማምተው አንድ ላይ ለአደን ሄዱ። በጋራ ሆነው አጋዘንን አድፍጠው አደኑ። አድነው የያዙትን በስምምነታቸው መሰረት እኩል ለመካፈል ስብሰባ ተቀመጡ። አንበሳ የዱር እንስሳቱን መቁጠር ጀመረ ከዚያም እንዲህ አለ “አብዛኛውን ድርሻ እኔ እወስዳለሁ፣ ምክንያቱም አንደኛ መብቴ ስለሆነ፣ ሁለተኛ የጫካ ንጉስ በመሆኔ እና ሶስተኛ እጅግ በጣም ጠንካራ ስለሆንኩኝ” አለ። ንግግሩን በመቀጠል ከእናንተ ውስጥ ጥያቄ የሚያነሳ ካለ የእናንተንም ድርሻ ጨምሮ ሁሉንም ስጋ እበላለሁ አላቸው።

እነሱም ይህንን ሳይፈሩ በእርጋታ አንበሳ ሆይ መጀመሪያ ለአደን ስንወጣ እኩል ለመካፈል ተስማምተን ነበር። በስምምነታችንም መሰረት እኩል ሰርተን አጋዘኑን አደንን። ስለሆነም እኩል መካፈል አለብን ይህ ካልሆነ ግን ከዚህ በኋላ ካንተ ጋር አደን አንወጣም ጓደኝነታችንም ይቀራል አሉት።

በመጨረሻም አንበሳው በሀሳባቸው ተስማምቶ እኩል ተካፍለው በሉ፣ አብረው መኖርም ቀጠሉ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ለአደን አብረው የወጡት እንስሳት እነማን ናቸው? ምንስ ብለው ተስማሙ?
2. በመካከላቸው አለመግባባት የተፈጠረው ለምንድን ነው?
3. በመካከላቸው የተፈጠረውን አለመግባባት እንዴት ፈቱት?

ምክር:- አለመግባባትን በውይይት መፍታት እና በቡድን ውስጥ መከባበርና መደማመጥ ያስፈልጋል።

8ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 8 - “ወይዘሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው”

ህፃናት ዛሬ ደግሞ “ወይዘሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው” የሚለውን ተረት እንሰማለን። ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው አንዳንድ ጊዜ ከከተማ ውጭ ሄደው ይዝናኑ ነበር። ለዚህም የሚጠቀሙት የጎረቤታቸውን የአቶ ከበደን መኪና ነበር። አቶ ከበደ በሽርሽር ወቅት መኪናቸውን ነዳጅ ሞልተው አምስቱንም ጎረቤቶቻቸውንና አራቱን ልጆች በአንድ ላይ ዘጠኝ ሆነው ይሄዱ ነበር። እዚያም ቀኑን ሙሉ ከተዝናኑ በኋላ ማታ ተመልሰው ሁሉም ወደየቤታቸው ይሄዳሉ። ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸውም አቶ ከበደን በጣም ያመሰግናቸው ነበር። ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው መኪናን ሲጠቀሙ በመንደሩ ያሉ ሌሎች ሰዎች ደግሞ ፈረሰ፣ አህያና በቅሎን በመጓጓዣነት ይጠቀማሉ። ዕቃዎችን ለማጓጓዝም አህያ የሚጎትተውን ጋሪ ይጠቀማሉ። የነወ/ሮ ጫልቱ መንደር ሰዎች ሥራዎቻቸው እንዲቀላጠፉላቸው የተለያዩ የመጓጓዣ ዓይነቶችን ይጠቀሙ ነበር።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው አንዳንድ ጊዜ ከከተማ ውጭ የሚሄዱት ለምን ነበር?
2. ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው ከከተማ ውጭ በምን ይሄዱ ነበር?
3. ወ/ሮ ጫልቱና ጎረቤቶቻቸው ከተማ ውጭ ሲሄዱ ስንት ሆነው ነው?
4. በነወ/ሮ ጫልቱ መንደር ያሉ ሰዎች ለመጓጓዣነት የሚጠቀሙት በምንድን ነው?
5. ልጆች በእናንተስ አካባቢ የምትጠቀሙባቸው የመጓጓዣ ዓይነቶች ምን ምን ናቸው። ወደየትስ ሄዳችሁ ታውቃላችሁ?

ምክር: አያችሁ ልጆች የተለያዩ ዘመናዊ እና ባህላዊ የመጓጓዣ ዓይነቶች ስላሉ እንደአካባቢው ሁኔታ መጠቀም ይቻላል።

9ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 9 - የቤት እንስሳትና ልጆቻቸው

ሕፃናት ዛሬ ደግሞ “የቤት እንስሳትና ልጆቻቸው” የሚለውን ተረት እንሰማለን። አብዲ የሚባል ተማሪ ነበር። አንድ ቀን መምህራቸው አብዲን እንዲህ ስትል ጠየቀችው። እናንተ ቤት ምን ምን የቤት እንስሳት አሉ? አብዲም እኛ ቤት ድመት፣ ውሻ፣ አህያ፣ ፈረስ፣ ላም፣ በሬ አሉን አላት። ብዛታቸውስ ምን ያህል ነው አለችው። አንድ ድመት፣ እና ሁለት ልጆቿ፣ አራት አህዮች፣ አምስት ላሞች፣ ሁለት በሬዎች አሉን አላት። ኅበዝ አብዲ! ቁጥራቸውንም በደንብ ታውቃለህ አለች። እንደዚህ ስታደንቀው አብዲም ደስ አለው። መምህራም እንስሳትን የሚያሳይ ሥዕል ዘርግታ እያሳየቻቸው "እስኪ ልጆች ይህንን ሥዕል ተመልከቱና ከነኝህ ውስጥ የቤት እንስሳት የሆኑትን ንገሩኝ" አለቻቸው። ሕፃናቱ ሥዕሉን ሲያዩ በጣም ተደሰቱ። አሁን አጠገባቸው ያሉ መሰላቸው። በየተራ እየተነሱ ዳሰሷቸውና የቤት እንስሳት የሆኑትን እየጠቆሙ ስማቸውን ነገሯት። በሥዕሉ ላይ የሚታዩትን የቤት እንስሳት ሥዕልም ቆጥረው ብዛቱን ተናገሩ። መምህራም ልጆች ኅበዝ ሆነው የቤት እንስሳትን አውቀው ስማቸውን ስለነገሯት በጣም ደስ አላት። ከተማሪዎቹ መካከል የነአብዲ ንደኛ የሆነችው ዘሃራ መምህራን አንድ ጥያቄ ጠየቀች። የእነዚህ የቤት እንስሳት ልጆች ምን ይባላሉ? ብላ ጠየቀች። መምህራም "ኅበዝ ዘሃራ! ጥሩ ጥያቄ ነው።" አለችና የቤት እንስሳቱን ልጆች ስም እንዲህ እያለች መናገር ጀመረች

- የድመት ልጅ ሙጭሊት ትባላለች፤
- የውሻ ልጅ ቡችላ ትባላለች፤
- የአህያ ልጅ ውርንጭላ ትባላለች፤
- የበግ ልጅ ግልገል ትባላለች፤
- የላም ልጅ ጥጃ ትባላለች ብላ ነገረቻቸው።

"ስለዚህ ልጆች የቤት እንስሶች ብዙ ጥቅም ስላላቸው በደንብ ተንከባክበን እንያዛቸው" አለቻቸው ይባላል።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. መምህራቸው አብዲን ምን ብላ ጠየቀችው?
2. እነ አብዲ ቤት ስንት የቤት እንስሳት አሉ?
3. መምህራቸው ሥዕሉን ዘርግታ ምን አሳየቻቸው?
4. የነ አብዲ ጓደኛ መምህራን ምን ብላ ጠየቀችት?
5. መምህራ የቤት እንስሳትን ልጆች ስም ምን ምን ይባላሉ አለች?

ምክር:- ልጆች የቤት እንስሳት ለምግብነት፣ ለሥራ፣ ለጥበቃ ስለሚያገለግሉ ምግባቸውንም በመስጠት በእንክብካቤ ልንይዛቸው ይገባል። እሺ ልጆች።

10ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 10 - የሀብታሙ ትምህርት ቤት ታሪክ

ህፃናት ዛሬ ደግሞ ስለ የሀብታሙ ትምህርት ቤት ተረት እንሰማለን።

ሃብታሙ የ6 ዓመት ልጅ ሲሆን ሲወለድ ባጋጠመው የእንቅስቃሴ ችግር ምክንያት ከቦታ ቦታ የሚንቀሳቀሰው በቤተሰቦቹ ታቅፎ ነው። የሃብታሙ እናት ሃብታሙን የተለያየ ህክምና ቦታ የወሰደችው ቢሆንም በህክምና ቆሞ እንዲሄድ ለማድረግ አልተቻላትም። ሃብታሙ ሁል ጊዜ ጠዋት ተነስቶ እቤታቸው በር አጠገብ ቁጭ ይልና የሰፈር ልጆች ወደ ትምህርት ቤት ሲሄዱ ስለሚመለከት "እኔስ ለምንድነው ወደ ትምህርት ቤት የማልሄደው?" ብሎ ያስባል። አንድ ቀን እናቱን ጥያቄውን አነሳባት።

በማግስቱ ጠዋት እናቱ እንደተለመደው ሃብታሙን አዝላ አካባቢያቸው ወዳለው ትምህርት ቤት ሄደች። ትምህርት ቤት ስትደርስ የትምህርት ቤቱን ርዕሰ መምህር ስለ ሃብታሙ የመማር ፍላጎትና እንዴት ማስተማር እንደምትችል አማካሪቻቸው። መምህሩም ሃብታሙን ወደ ትምህርት ቤት ይዛው በመምጣቷ እናቱን አመስግነው ሃብታሙ ትምህርት ቤት እንዲመዘገብ ካደረጉ በኋላ ህፃኑ የሚሄድበት መጓጓዣ፣ በትምህርት ቤት ቆይታው በግቢው ውስጥ ከቦታ ቦታ የሚንቀሳቀሰበት ተሽከርካሪ፣ በክፍል ውስጥ የሚቀመጥበት ወንበር፣ የሚጫወትበት ቦታና የመሳሰሉትን አስፈላጊ ነገሮች እንዴት ማሟላት እንደምትችል ተመካከሩ።

በምክክራቸው መሰረት ሃብታሙ በሳምንቱ ከቦታ ቦታ የሚንቀሳቀስበት አዲስ ተሽከርካሪ ወንበር አግኝቶ ከጓደኞቹ ጋር ወደ ትምህርት ቤት መጣ። ትምህርት ቤቱም በተሽከርካሪ ወንበሩ ወደ ክፍሉ መግባት የሚችልበት ድልድይና በግቢው ውስጥም እንደልቡ ማሽከርከር የሚችልበት ሜዳ እንዲያገኝ ምቹ አድርጎ ስለጠበቀው ደስተኛ ሆኖ ትምህርቱን መማር ጀመረ።

የውይይት ጥያቄዎች

1. ሃብታሙ የሚንቀሳቀሰው እንዴት ነበር?
2. ሃብታሙ ልጆች ወደ ትምህርት ቤት ሲሄዱ ሲመለከት ምን ብሎ አሰበ?
3. የሃብታሙ እናትና ርዕሰ መምህሩ በምን ጉዳይ ላይ ተመካከሩ?
4. ትምህርት ቤቱ ለሃብታሙ ምን ምን ምቹ አደረገለት?

ምክር- ልጆች የሃብታሙ አይነት ጉዳት ያላቸው ጓደኞቻችሁ በትምህርት ቤት ውስጥ እንደልባቸው እንዲንቀሳቀሱና እንዲማሩ በትምህርት ቤት ቆይታቸው በግቢው ውስጥ ከቦታ ቦታ የሚንቀሳቀሱበት ተሽከርካሪ፣ በክፍል ውስጥ የሚቀመጡበት ወንበር፣ የሚጫወቱበት ቦታና የሚማሩባቸው መሳያዎች ስለሚያስፈልጓቸው ማግኘት እንዲችሉ ልታግዟቸው ይገባል።

11ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 11 - ሕይወት ያላቸው እና የሌላቸው ነገሮች

ሀፃናት ዛሬ “በአካባቢ የሚገኙ ሕይወት ያላቸው እና የሌላቸው ነገሮች” የሚለውን ተረት እንሰማለን።

አንድ ቀን የሓጎስ መምህር ነገ ለትምህርታዊ ጉብኝት በት/ቤታችን አካባቢ ወደ ሚገኘው የመናፈሻ ቦታ እንሄዳለን አለቻቸው። መምህራቸው ያለችውን ሲሰሙ ሓጎስና ጓደኞቹ በጣም ተደሰቱ። በጉብኝቱም ቀን በጥዋት ተነሥተው ሀጎስና ጓደኞቹ ወደ ት/ቤት ሄዱ። ከዚያም ከመምህራቸው ጋር በመሆን ወደ አንድ መናፈሻ ሥፍራ ሄዱ። እንደደረሱም ብዙ ደስ የሚሉ ለዓይን የሚማርኩ ተክሎችን አዕዋፍን የድንጋይ ዓይነቶችን፣ የአፈር ዓይነቶችን፣ ጠጠሮችን፣ አሸዋ ተመለከቱ። በተመለከቷቸው ነገሮች በጣም ተደሰቱ። ሀጎስና ጓደኞቹ "እነዚህ የምናያቸው ነገሮች ሁሉ ምን ይባላሉ?" ብለው መምህራቸውን

ጠየቋት። መምህርም "እነዚህ የምታዩዎቸው ነገሮች ሕይወት ያላቸውና፣ ሕይወት የሌላቸው በመባል በሁለት ይከፈላሉ። ሕይወት ያላቸው የሚባሉት እንደ እንስሳት፣ ተክሎች፣ አዕዋፍ፣ ሲሆኑ ሕይወት የሌላቸው የሚባሉት ደግሞ እንደ ድንጋይ፣ ውሃ፣ አሸዋ፣ አፈር፣ ፀሐይ ያሉት ናቸው" አለቻቸው። መምህራቸውም "ሕይወት ያላቸውም ሕይወት የሌላቸውም ነገሮች ለሰው ልጅ አስፈላጊና ጠቃሚ ናቸውና አካባቢያችንን ልንንከባከብ ይገባናል።" አለቻቸው።

ሀጎስም "በኋላ እንድንጫወትበት እነዚህን ፍሬዎች፣ ጠጠሮች እና አበቦች እኔና ጓደኞቼ ለቅመን መውሰድ እንችላለን?" ብሎ መምህሩን ፈቃድ ጠየቀ። መምህርም "ፍሬና ጠጠሮችን ለቅማችሁ ውሰዱ አበቦቹን ግን መቁረጥ አይፈቀድም፤ ተክሎችን መንከባከብ ያስፈልጋል እንጂ መቁረጥ የለባችሁም።" አለቻቸው። ከዚያም ሓጎስና ጓደኞቹ አስር ፍሬዎች እና አስር ጠጠሮች ለቅመው ያዙ። ከዚያም ጉብኝታቸውን ጨርሰው ወደ ት/ቤታቸው ተመለሱ ይባላል።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ሓጎስና ጓደኞቹ ከመምህራቸው ጋር ጉብኝት ሄደው ምን አዩ?
2. ሕይወት ያላቸው ነገሮች እነማን ናቸው? ሕይወት የሌላቸውስ?
3. ተክሎችን ለምን መንከባከብ ያስፈልገናል?
4. ሓጎስና ጓደኞቹ ከጉብኝቱ ቦታ ምንይዘው ወደ ት/ቤታቸው ተመለሱ? ለምን?
5. ሕይወት ያላቸው ነገሮች የሰው ልጅን እንዴት የሚጠቀሙ ይመስላችኋል?
6. ሕይወት የሌላቸው ነገሮችን ለምን ልንጠቀምባቸው እንችላለን?

ምክር:-አያችሁ ልጆች በአካባቢያችሁ የምታገኛቸውን ሕይወት ያላቸውም ሆኑ ሕይወት የሌላቸው ነገሮች ለሰው ልጅ አስፈላጊና ጠቃሚ ስለሆኑ ልትንከባከቧቸው ይገባል።

12ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 12 - ለጀርም መደበቂያ የለም

ህፃናት ዛሬ ለጀርም መደበቂያ የለም የሚለውን ተረት እንሰማለን።

ጀርምና ዓደኞቹ ወደ እነ ሙራድ አዲስ ቤት ሄዱ። በጣም ብዙ የጨለሙ ጥጋ ጥጎች፣ ብዙ አቧራ፣ የከረሙ ቆሻሻዎች፣ የሸረሪት ድር እና ቆሻሻ እንዲሁም ዝብርቅርቅ ያለው ሥፍራ ጥሩ መደበቂያ ሆናቸው። ሁሉም ቦታ በመቆሸሹ የተነሳ ለጀርሞች አመቺ ነበር። ህፃናት እጃቸውን ሳይተጠቡ ምግብ ከበሉ በህጻናት አፍ ፣ ጉረሮ እና ሆድ ውስጥ ለመኖር ይገቡና በጣም እንዲታመሙ ያደርጓቸዋል።

ሙራድና ቤተሰቦቹ ወደአዲሱ ቤታቸው ሄዱ። በቤቱ ኩሽና ውስጥ የበሰበሰ ምግብና ዝንቦች ሞልተው አገኙ። ሙራድ አፍንጫውን ያዘ። እፍ! ሽታው በጣም ያስጠላል! አለ ። እርሱና ዓደኞቹ ማጠብ፣ መጥረግ እና ማጽዳት ጀመሩ። ከዚያ ስፍራው ንጹህ ሆነ። ጀርም፣ ዝንቦች እና በረሮዎች እንደምንም ሮጠው አመለጡ። “ግድ የለም እንመለሳለን!” አሉ “እነሙራድ አንድ ቀን ማጽዳቱን ሊተውት ይችላሉ ተባባሉ።”

ሙራድ፣ ቤተሰቦቹና ዓደኞቹ ወደ ሚያምረውና ንፁሕ ወደ ሆነው ቤታቸውና የአትክልት ቦታቸው ተመለከቱ። “አሁን እኛ ንፁሕ፣ በጣም ንፁህ ቤት አለን” አሉ። “ግን ሁልጊዜም ንጹህ ሆኖ እነዲህን ሁሌም ማጽዳት አለብን። አለዚያ እነዚያ ጀርሞች ተመልሰው ይመጣሉ” አለች የሙራድ እናት።

እነ ሙራድ ሌሎች ልጆችና ቤተሰቦቻቸው መኖሪያቸውን ንጹህ እንዲያደርጉ በማስተማራቸው መንደሩ ሁሉ ንጹህ ሆነ። ከእንግዲህ ወዲያ ጀርምና ዓደኞቹ መደበቂያ ቦታ የላቸውም። መኖሪያውን እና አካባቢውን የማያጸዳ ሰነፍ ሰው እስከሚያገኙ ድረስ ከሕፃናት ሸሽተው እንደ ሮጡ ይኖራሉ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ጀርም፣ ዝንቦች እና በረሮዎች የእነ ሙራድ ቤት ለምን ተመቻቸው?
2. ጀርሞች ወደ ሰው ሆድ የሚገቡት እንዴት ነው?

3. ጀርም፣ ዝንቦች እና በረሮዎች የእነ ሙራድን ቤት ለምን ጥለው ሸሹ?

ምክር:- ቤታችንን እና አካባቢችንን ሁልጊዜ ካጸዳን እንዲሁም እጆቻችንን በሳሙና ወይም በአመድ ከታጠብን ጀርም፣ ዝንቦች እና በረሮዎች አይኖሩም፤ በሽታ ሊያመጡብን አይችሉም። እኛም ጤነኛ እንሆናለን።

13ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር-13 ስለሄለን ጨዋታ

ሕፃናት ዛሬ ደግሞ ስለሄለን ጨዋታ አጨዋወት እንሰማለን።

ሄለን አዘውትራ ከልጆች ጋር መጫወት ትወድ ነበር። ሄለን የእግር ኳስ መጫወትና መሮጥ በጣም የምትወድ ልጅ ናት። አስተማሪዋም "ሄለን ጎበዝ ልጅ ነሽ" እያለች ታበረታታት ነበር። ሆኖም ሄለን ስትጫወት በጥንቃቄ አልነበረም። ስለሆነም አንድ ቀን በኃይል ስትሮጥ ወደቀችና ቀኝ እግሯ ተሰበረ። ግንባሯ እና እጆቿ ተላላጡ። አፍንጫዋና ከንፈሮቿ ደም በደም ሆኑ። ፀጉሯ አፈር መሰለ። ደግነቱ ዓይኖቿ ምንም አልሆኑም። የእጅ ጣቶቿ ባብዛኛው መንቀሳቀስ አቆሙ። ሄለን ለረጅም ጊዜ እስክትድን የምትወደውን የእግር ኳስ ሳትጫወት ቀረች። የሄለንም እግር ቀስ በቀስ እየዳነ መጣ። ከዚያ በኋላ ሄለን እግር ኳስን በጥንቃቄ መጫወት ጀመረች።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. የተነበበው ተረት ስለምን ነበር?
2. ሄለንን የምታበረታታት ማን ናት? ምን አለቻት?
3. ሄለን ለረጅም ጊዜ እግር ኳስ ሳትጫወት የቀረችው ምን ሆኖ ነው ?
4. የትኛው የአካል ክፍል ከባድ ጉዳት ደረሰበት?
5. በጥንቃቄ ካልተጫወትን ምን እንሆናለን?

ምክር:-አያችሁ ልጆች ስትጫወቱ በጥንቃቄ መሆን አለበት። አለበለዚያ በአካል ክፍሎቻችሁ ላይ ከባድ ጉዳት ሊያጋጥማችሁ ይችላል። እጆቻችሁ ወይም እግሮቻችሁ ሊሰበሩ ይችላሉ።

14ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር14 - የሀኪሙ ምክር

ህፃናት ዛሬ ደግሞ ስለሀኪሙ ምክር ተረት እንሰማለን። አንድ ቀን ዩዲት ከትምህርት ቤት መጥታ በቤት ውስጥ ስትጫወት አንድ ትንሽ ጠርሙስ አየች። ቀስ ብላ ጠርሙሱን ከፍታ ስታሸተው መድሃኒት ስለነበር በጣም ይሸት ነበር። ቆይ እስኪ "እስኪ ምን ምን ይላል?" አለችና ፈሳሹን ትንሽ ቀመስ አደረገች። ቆየት ብሎ ሆዷን በጣም አመማት። እናቷም ቶሎ ብለው ወደ ሀኪም ቤት ወሰዷት።

ሀኪሙም ምርመራ ካደረገላት በኋላ ለህፃናት ያልተፈቀደ መድሃኒት መውሰዷን አረጋገጠ። ከዚያም ከእናቷ ጋር ተመካክሮ መድሃኒት ሰጣት። ለእናቷ መድሃኒት ልጆች በማይደርሱበት ቦታ መስቀመጥ እንዳለባቸው መከራት። በመጨረሻም ለዩዲትም ሁለተኛ ወላጆቿ ያስቀመጡትን ያለፈቃድ መንካትና መቅመስ እንደሌለባት መከራት።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ዩዲት ከትምህርት ቤት እንደተመለሰች ምን እያደረገች ነበር?
2. ዩዲት ያገኘውን ነገር ምን አደረገችው?
3. የዩዲት እናት ዩዲትን ለምን ወደ ሀኪም ቤት ወሰዷት?
4. ዩዲት ጠርሙሱን ስታገኝ ምን ማድረግ ነበረባት? ለምን?

ምክር:-አያችሁ ልጆች ወላጆች ያስቀመጡትን ነገር ሳታስፈቅዱ መንካትም ሆነ መቅመስ የለባችሁም።

15ኛ ሳምንት

☞ ተረት ቁጥር - 15 - ሦስቱ የተራቡ ፍየሎች

ሀፃናት ዛሬ ደግሞ ስለ ሦስቱ የተራቡ ፍየሎች ተረት እንሰማለን።

በድሮው ጊዜ ሦስት የተራቡ ፍየሎች ነበሩ። እነርሱም ትንሹ የተራብ ፍየል፣ መካከለኛው የተራብ ፍየልና ትልቁ የተራብ ፍየል ናቸው። እነዚህ ፍየሎች ከወንዝ ወዲህ ማዶ ይኖሩ ነበር። ከወንዝ ወዲያ ማዶ ያለውን ሳር በድልድዩ ላይ ተሻግረው ለመብላት ፈለጉ። ነገር ግን አንድ ትልቅ አዞ ከድልድዩ ስር ይኖር ነበር።

ከዕለታት አንድ ቀን ትንሹ ፍየል በድልድዩ ላይ ተሻግሮ ከወንዙ ወዲያ ማዶ ለመሄድ ወሰነ። ከዚያም በድልድዩ ላይ እየተራመደ ሲያልፍ... “ማነው በድልድዩ ላይ እየተራመደ ያለው? እበለዋለሁ!” አለ አዞው። “እባክህን እኔን አትብላኝ። መካከለኛው ወንድሜ ይመጣልሁል። እሱ ከእኔ የበለጠ ወፍራምና ትልቅ ነው።” አለ ትንሹ ፍየል። አዞውም “እሺ! ማለፍ ትችላለህ።” አለ። ከዚያም መካከለኛው ፍየል በድልድዩ ላይ እየተራመደ ማለፍ ጀመረ። በዚህ ጊዜ አዞው “ማነው በድልድዩ ላይ እየተራመደ ያለው? እበለዋለሁ!” አለ። መካከለኛው ፍየልም “እባክህ እኔን አትብላኝ። የእኔ ታላቅ ወንድም ይመጣልሁል። እሱ ከእኔ የበለጠ ወፍራምና ትልቅ ነው።” አለ

ከዚያም አዞው “እሺ! ማለፍ ትችላለህ” አለ። ከዚያም ትልቁ ፍየል በድልድዩ ላይ እየተራመደ ማለፍ ጀመረ። በዚህ ጊዜ አዞው “ማነው በድልድዩ ላይ እየተራመደ ያለው? እበለዋለሁ!” አለ። “እስኪ ጫፊን ንካኝ!” አለ ትልቁ ፍየል። ትልቁ ፍየልም ተወርውሮ በትልቅ ቀንዱ አዞውን ወጋው። አዞውም ወደ ወንዙ ወደቀ... ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አዞው በአካባቢው ዳግመኛ አልታየም። ሦስቱ የተራቡ ፍየሎችም በድልድዩ ላይ ተሻግረው ከወንዙ ማዶ የሚገኘውን ለምለም ሳር በልተው! በልተው! ጠገቡ። ረሀብ የሚባል ነገርም ጠፋ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ስንት ፍየሎች ነበሩ? ማን ማን ይባላሉ?

2. በድልድዩ ሥር ማን ነበር?

3. አዞው በድልድዩ እንዲያልፉ የፈቀደላቸው ፍየሎች ስንት ናቸው? አዞው ሁለቱ ፍየሎች እንዲያልፉ የፈቀደላቸው ለምን ይመስላችኋል?

ምክር:-ልጆች እንድን ነገር ከማከናወናችን በፊት አካባቢያችንን በሚገባ በማጥናት ከአደጋ ነፃ መሆኑን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። እንዲሁም አቅምን ማወቅ አስፈላጊ መሆኑን አዞው ከደረሰበት ሽንፈት መረዳት ያስፈልጋል።

 ተረት ቁጥር16 - አሊ የሚወዳት አበባ

ህፃናት ዛሬ ደግሞ አሊ የሚወዳት አበባ የሚል ተረት እንሰማለን።

አሊ ኅበዝ ልጅ ነው። በየቀኑ ጠዋት ጠዋት እየተነሳ አትክልቶቹን ውሃ ያጠጣል። በአትክልት ቦታውም ለምግብነት የሚጠቅሙ ቲማቲሞች፣ ኅመኖችና ካሮቶች ይገኛሉ። እንዲሁም ቀይ፣ ቢጫና ሰማያዊ ቀለም ያላቸው የሚያማምሩ አበቦች ይገኙበታል። ከአበቦቹ መሃል አሊ የሚወዳት አንዲት ብጫ ነጠብጣብ ያላት ሰማያዊ አበባ አለች ፤ እሱ ራሱ የተከላት ናት። በደንብም ስለሚንከባከባት ቶሎ ነበር ያደገችለት።

አንድ ቀን አሊ እንደተለመደው ውሃ ሊያጠጣ በጠዋት ተነስቶ ወደ አትክልቶቹ ሄደ። የሚወዳት አበባው ቀለሟ ቡናማ ሆኖና አዝና ተመለከታት። ተጨማሪ ውሃ ሊያጠጣትም ከመጠውለግ ሊያድናት ባለመቻሉ በጣም አዘነ፤ ወደ አትክልት ስፍራው መሄድም አቆመ። ይህንን ልብ ያሉት አባቱም “ልጄ ያቺን አበባ እንደምትወዳት አውቃለሁ ነገር ግን አበባዋ ብዙ ውሀ ስለማትወድ ለማቆጥቆጥ የክረምቱን ዝናብ ማለፍ አለበት፤ አንተም ተስፋ ሳትቆርጥ መከታተልና መንከባከብ አለብህ” አሉት።

እናም አንድ ቀን ጠዋት አሊ አባቱ አትክልት ስፍራው ሆነው “አሊ ቶሎ ብለህ ና ፍጠን” አሉት። አሊ ሮጦ እንደደረሰ ልክ አበባው በነበረችበት ቦታ መሬቱ ላይ ወዳለችው አረንጓዴ ቅጠል አመለከቱት፤ የኔ አበባ ነች? አሊ ተገረመ። በጣም ተደስቶ እንደገና አትክልቶቹን ውሀ ማጠጣትና መንከባከብ ጀመረ። የሚወዳት አበባም እንደገና አበባች።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ለምግብነት የሚጠቅሙ የአሊ አትክልቶች ምን ምን ናቸው?
2. የአሊ አበባ ቶሎ ያደገችለት ለምንድነው?
3. አሊ የሚወዳት አበባ ቀለማት ምን ምን ናቸው?
4. አሊ በጣም ያዘነው ምን ስለሆነ ነው?
5. የአሊ አባት አሊን ምን ብለው መከሩት?

ምክር:- ልጆች ተስፋ ሳይቆርጡ ጠንክሮ ከሠሩ ጥሩ ውጤት ማየት ይቻላል። አንድን ነገር ተስፋ ሳትቆርጡ በተደጋጋሚ መሞከር ለውጤት ያበቃል።

16ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር-17 የፊደል እናት

ለ እየተባለች የምትጠራ አንድ እናት ነበረች፤ ይህች እናት ስድስት ልጆች

ወልዳለች። ሁሉም ልጆቿ በመልክ የተለያዩ ናቸው፤ እርሷ ግን ልጆቿን ለመለየት አትቸገርም። አራቱ ልጆቿ በቀኝ ጎናቸው በኩል የተለያዩ ምልክቶች አሏቸው። እነርሱም ለ፣ ሊ፣ ሌ፣ ሎ ይባላሉ። ሁለቱ ደግሞ በግራ ጎናቸው በኩል የተለያዩ ምልክቶች አሏቸው። እነርሱም ላ፣ ል ተብለው ይጠራሉ።

እናቲቱ የምልክቶቿን ልዩነት በቀላሉ ታውቃለች። ከነርሱ መካከል አንዱ ካጠገብዋ ቢለይ ታስባለች፤ ትጨነቃለች ሁሉንም ልጆቿን እኩል ትወዳለች፤ ትንከባከባለች። ሁሉም እናቶቹ የፊደል እናቶች ጭምር ልጆቻቸውን የሚለዩበት ምልክቶች አሉዋቸው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. በተረቱ እናት የተባለችው ፊደል ማናት?
2. ፊደል ለ ልጆችዋን እንዴት ትለያቸዋለች?

3. በቀኝ ጎናቸው በኩል የተለያዩ ምልክቶች ያሏቸው የፊደል ለ ልጆች እነማን ናቸው?
4. በግራ ጎናቸው በኩል የተለያዩ ምልክቶች ያሏቸው የፊደል ለ ልጆች እነማን ናቸው?

ምክር: ልጆች የፊደል “ለ” ብቻ ሳትሆን የሁሉም ፊደላት ዘሮች /ልጆች የሚለዩበት ምልክት ያላቸው በመሆኑ በደንብ በማስተዋል አለባችሁ።

17ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር-18 መጫዎቻዎችን በወረቀት መሥራት

ሕፃናት ዛሬ ደግሞ መጫዎቻዎችን በወረቀት መስራት ስለሚለው ተረት እንሰማለን። ከአስቴር የአፀደ ሕፃናት ጓደኞቿ መካከል የጎረቤት ልጅ የሆነው ለማ ይባላል። ለማ መጫወት በጣም ይወዳል። በተጨማሪም አውሮፕላኖችን ከወረቀት መሥራት ይችላል። አውሮፕላኖችን ሰርቶ ወደ ላይ ሲወረውራቸው በአየር ላይ ይንሳፈፋሉ። አስቴርና ሌሎች ጓደኞቹ ከለማ ጋር መጫወት በጣም ይወዳሉ። በወረቀት የአውሮፕላን ቅርጽ ሠርተውና በክር አስረው በመሮጥ በአየር ላይ እንዴት እንደሚንሳፈፉ እያዩ ይደሰታሉ። ለማ ወረቀት በማጣጠፍ የተለያዩ ቅርጾች መሥራት እንዴት እንደሚቻል ለሁሉም የሰፈር ልጆች አለማመዳቸው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ጨዋታ የሚወደው የአስቴር ጓደኛ ማን ይባላል?
2. እነ አስቴር የሚጫወቱት ጨዋታ ምን ይባላል?
3. እነ አስቴር የሚጫወቱበት መጫወቻ ከምን የተሰራ ነው?

ምክር: እነ ለማ አስቴርና ሌሎች ልጆች ይህንን ጨዋታ አዘውትረው ይጫወታሉ እናንተም እንደ ለማና እንደ አስቴርና ጓደኛቸው በወረቀት የተለያዩ መጫወቻዎችን እየሠራችሁ ተጫወቱ።

19ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር-19 ራሄል እና የግል ንፅህናዎ

ሀፃናት ዛሬ ደግሞ “ራሄል እና የግል ንፅህናዎ” ስለሚለው ተረት እንሰማለን። የራሄል እናት ወ/ሮ ጌጤ ራሄል ወደ ትምህርት ቤት ስትሄድ ሁል ጊዜ ለምሳዋ የሚሆን ምግብና ውሃ ያስይዟታል። ምግቧንም በሰዓቱ እጇን ታጥባ በደንብ እንድትመገብ ይመክሯታል። ባትመገብ ግን በቀላሉ በበሽታ እንደምትያዝ ይነግሯታል። ራሄልም የእናቷን ምክር በመስማት የተሰጣትን ምግብ እጇን ታጥባ ትበላለች። ንጹህ ውሃም ትጠጣለች። ከጨረሰችም በኋላ እጇን በመታጠብ የምሳ ዕቃዋን በቦርሳዋ ከታ ወደቤት ትሄዳለች። የራሄል እናትም "ጎበዝ የኔ ልጅ ምግብሽን በሰዓቱ በመመገብሽ ጤናማ ሆነሽ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. የራሄል እናት ራሄል ወደ ትምህርት ቤት ስትሄድ ምን ታስይዛታለች?
2. ራሄል ምግቧን ከመመገቧ በፊት ምን ታደርጋለች?
3. የራሄል እናት ራሄልን ምን ብለው መክሯት?
4. ለሰውነታችን አስፈላጊ የሆኑት ምንድን ናቸው?

ምክር:-አያችሁ ልጆች ለሰውነታችን ምግብና ውሃ አስፈላጊ ነው። ስለሆነም እኛም እንደ ራሄል በደንብ መመገብ እና የግል ንጽህናችንን መጠበቅ አለብን።

21ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 20 - የሃና ድመቶች

ሀፃናት ዛሬ ደግሞ ስለ የሃና ድመቶች ተረት እንሰማለን። አንድ ቀን ሀና እቤት አልነበረችም። የማሃናም ድመት በጣም ራባት። ልጆቿንም በጣም ራባቸው። ወደውጭ ምግብ ለመፈለግ ሄደች። ቶሎ አልተመለሰችም። ሦስቱም ልጆቿም እናታቸውን ቢጠብቁ ቀረችባቸው።

እንዲህ እያሉም መዘመር ጀመሩ።

እቱ እሜቱ የኛ መከታ፤
ምነው ቀረሽ ሊሆን ነው ማታ።።
እማምየ ቶሎ ነይልን፤
ሃናም የለች በጣም ራብን።።
እናታችን የምንወድሽ፤
ቶሎ ነይልን እንድናድግልሽ።።

ብዙ ጊዜ ደጋግመው ይዘምሩ። እናታቸው ግን ቶሎ አልመጣችም። እናታችንን እንጠብቅ ተባብለው ከቤት ወጥተው ሄዱ። ከግቢያቸው ወጭም አንድ የተቋጠረ ውሃ አገኙ። ጎንበስ ሲሉም መልካቸውን እንደመስታወት አሳያቸው። እኔ ልገባበት ነው አለች ነጪ ህፃን ድመት። ጥቁር እህቷም የናታቸውን ምክር አስታውሳ እንዳትገቢ አለች። እናታችን ውሃ ካገኛችሁ እንዳትገቡ በጥፎ ነው ብላ አልመከረችንም? እኔስ አልገባም አለች። ነጪ ድመት ግን አልሰማችም ዘላ ገባች። ከዚያም ውሃው ሲያፍናት በጣም እየጮኸች አለቀሰች። እህቷም እየጮሁ ያለቅሱ ጀመር። እናታቸውም ከሩቅ ጩኸታቸውን ሰምታ በሩጫ ደረሰች። ልጇንም በፍጥነት ከውሃው አወጣቻት። ምክርን ባለማክበር በጣም ተቆጣቻት። ምክርን ላዳመጧት ለጥቁርና ለቀይዋ ድመቶችም መጫወቻ ሸለመቻቸው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ሦስቱ ድመቶች ከጊቢያቸው እንደወጡ ምን አገኙ?
2. እናታቸው ስትቀርባቸው ሦስቱ ድመቶች ምን እያሉ ዘመሩ ?
3. የናቷን ምክር ያልሰማችው የትኛው ድመት ናት?
4. የድመቶቹ እናት ለጥቁርና ለቀይዋ ድመቶችም መጫወቻ የሸለመቻቸው ለምንድነው?

ምክር:-አያችሁ ልጆች የወላጆቻችሁን ምክር በመስማት ራሳችሁን ከአደጋ መጠበቅ አለባችሁ።

22ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 21- ዘሃራና ጎረቤቶቻቸው

ሕፃናት ዛሬ ደግሞ ስለ ወ/ሮ ዘሃራና ጎረቤቶቻቸው በሰላምና በደስታ መኖር እንሰማለን።

ወ/ሮ ዘሃራና ጎረቤቶቻቸው በአንድ ሀራቀሎ በተባለች መንደር ውስጥ አብረው ይኖሩ ነበር። ወ/ሮ ዘሃራ እና ጎረቤቶቻቸው ጠዋት ሲነሱም ሆነ ማታ ከሥራቸው ሲገቡ ይገናኛሉ። የወ/ሮ ዘሃራ ጎረቤቶች በቁጥር አምስት ይሆናሉ። ሲገናኙም እንደምን አደራችሁ? እንደምን ዋላችሁ? ይባባላሉ። አብረው በመኖራቸው ደስ ይላቸዋል። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ በእረፍት ቀን ወ/ሮ ዘሃራ ቡና አፍልተው ጎረቤቶቻቸውን ይጠራሉ። ከዚያም አምስቱም አብረው ቡናቸውን እየጠጡ ስለ ሥራቸው፣ ስለ ልጆቻቸው፣ ስለ ጤናቸው ይነጋገራሉ። በሌላ ቀን ደግሞ ወ/ሮ ዘውዲቱ ቡና አፍልተው አምስቱንም ጎረቤቶች ይጠሯቸውና እንደዚሁ አብረው ይጫወታሉ። የታመመ ሰው ካለም በሕብረት ሄደው ይጠይቃሉ። የሚያስፈልጉ ነገሮችንም ይወስዱላቸዋል። በዚህ ዓይነት ወ/ሮ ዘሃራ እና ጎረቤቶቻቸው በሰላምና በደስታ ለረዥም ጊዜ አብረው ኖረዋል።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. የእነ ወ/ሮ ዘሃራ መንደር ማን ትባላለች?
2. ወ/ሮ ዘሃራ እና ጎረቤቶቻቸው ምን ጊዜ ይገናኛሉ?
3. የእነ ወ/ሮ ዘሃራ ጎረቤቶች ስንት ናቸው?
4. ወ/ሮ ዘሃራ እና ጎረቤቶቻቸው በእረፍት ቀናት ምን ይሰራሉ?
5. እነ ወ/ሮ ዘሃራ ለምን ደስተኞች የሆኑ ይመስላችኋል?

ምክር:
አያችሁ ልጆች እናንተም ለጎረቤቶቻችሁ እና ለጓደኞቻችሁ መልካም በመሆን ከነሱ ጋር በሰላምና በደስታ መኖር አለባቸው።

23ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 22 - ከድጃ እና ጓደኞቿ

ህፃናት ዛሬ ደግሞ ከድጃና ጓደኞቿ በአካባቢያቸው የሚገኙት ዛፎችን እንዴት እንደሚንከባከቧቸው እንሰማለን።

እነ ከድጃ ቤት ጓሮ ሦስት ዛፎች አሉ። የከድጃ ወላጆች ዛፎቹን ውሃ በማጠጣት አፈር በማስታቀፍ መንከባከብ እንዳለባት መከራ። ከድጃም ባገኘቹ ምክር መሠረት አዘውትራ ዛፎቹን ውኃ በማጠጣትና አፈር በማስታቀፍ መንከባከብ ጀመረች። አረሞችንም በመንቀል ትጥላለች። በዚህ መሠረት ዛፎቹን በጣም እየወደዳቸው መጣች። አንድ ቀን ከድጃ ከሳድያ እና፣ ከነኢማ ጋር አብራ ለመጫወት ፈለገችና ወደ ነሱ ቤት በመሄድ ጠርታቸው መጣች። ከዚያ ከምትወዳቸው ሦስቱ ዛፎች ሥር ተቀምጠው መጫወት ጀመሩ። እየተጫወቱ ሳለ ሳድያ እነኝህ ዛፎች እንዴት እንዲህ ሊያምሩ ቻሉ? በማለት ከድጃን ጠየቀች። ከድጃም ለጓደኞቿ እንዲህ አለቻቸው። እነዚህ እኛ ጓሮ ያሉት ዛፎች እኮ እንደዚህ አምረው ያደጉት አባትና እናቱ አዘውትረው እንክብካቤ ስለሚያደርጉላቸው እና እኔም በሰጡኝ ምክር መሠረት ውሃ በማጠጣት፣ አፈር በማስታቀፍ ዘወትር አስፈላጊ እንክብካቤ ስለማደርግላቸው ነው። ግን እኮ ጓደኞቼ አለች ከድጃ እንደነዚህ እኛ ግቢ እንዳሉት ዛፎች በአካባቢያችንም ሌሎች ብዙ ዛፎች አሉ። ዛፎች ለቤት መሥሪያ፣ ለማገዶ፣ ለጥላ፣ ለመድኃኒት ወዘተ ይጠቅማሉ። እናንተም ዛፎችን እንደእኔ መንከባከብ ትችላላችሁ በማለት መከረቻቸው። ጓደኞቿም ከድጃ ባቀረበችው ሃሳብ ተስማምተው ከዚያን ዕለት ጀምረው በአካባቢያቸው የሚገኙትን ዛፎች መንከባከብ ጀመሩ። ዛፎቹም በቂ እንክብካቤ ስላገኙ እያማሩ ሄዱ። የከድጃ አባትና እንዲሁም ሌሎችም የአካባቢው ሰዎች ልጆቹን በጣም አመሰግኗቸው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ከድጃ በጓሯቸው ለሚገኙት ዛፎች ምን ታደርግላቸዋለች?
2. ከድጃ ጓደኞቿን ጠርታ ምን ነገረቻቸው?
3. ከድጃና ጓደኞቿ በአካባቢያቸው ለሚገኙ ዛፎች እንክብካቤ ማድረጋቸው ለአካባቢያቸው የሚሰጠውን ጥቅም ምንድን ነው?

ምክር:- እናንተም ልጆች እንደ ከድጃና ጓደኞቿ በአካባቢያችሁ የሚገኙትን ዛፎች አስፈላጊውን ሁሉ ነገር በማድረግ መንከባከብ አለባችሁ። ዛፎች ሲያድጉ ደግሞ አካባቢያችሁን ያስውባሉ። ለተለያዩ ነገሮችም ይጠቅማሉ። ስለዚህ አዘውትራችሁ ተንከባከቧቸው። እሺ!

24ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 23 - የእለት ተእለት ተግባራት

ዛሬ ደግሞ አብይና ኢብራሂም ጠዋት፣ ቀን፣ ማታ እና ሌሊት ማለት ምን ማለት እንደሆነ እንደተዋወቁቸው እንሰማለን።

ከዕለታት አንድ ቀን አብይና ኢብራሂም ለጉብኝት ቦቆጂ ውስጥ ወደሚገኝ አንድ አፀደ ሕፃናት ከመምህራቸው ጋር ሄዱ እንደደረሱም ወደ አንድ የሕፃናት ክፍል ገቡ። ሕፃናቱ በሙሉ ቁጭ ብለዋል። መምህራቸው ጠዋት፣ ቀን፣ ማታ እና ሌሊት ማለት ምን ማለት እንደሆነ ለሕፃናቱ ገለፃ እያደረገች ነበር። አብይና ኢብራሂም እነዚህን ቃላቶች ሲሰሙ ተደሰቱ። የሕፃናቱ መምህርት ትምህርቱን በመቀጠል "ልጆች ጠዋት ከእንቅልፋችሁ ተነስታችሁ ፊታችሁን ታጥባችሁ፣ ቁርሳችሁን በልታችሁ ደብተራችሁን ይዛችሁ ወደ ትምህርት ቤት በመሄድ እስከ ምሣ ሰዓት ድረስ ትማራለችሁ አይደል? ይህ ጊዜ ጠዋት ይባላል። ከምሳ ሰዓት በኋላ እስከሚመሽ ድረስ ደግሞ ከሰዓት በኋላ ይባላል። ማታ የምንለው ደግሞ ሁሉም ሰው ከሥራው ወይም ከትምህርት ቤት ሲመለስና ሲመሽ ነው። ሁሉም መኝታ ውስጥ ገብቶ ሲተኛ ሌሊት ይሆናል" አለች። ኢብራሂም እጁን አውጥቶ "መምህርት ጨለማ የሚሆነው መቼ ነው? በዚያ ጊዜ የሚታይ ነገርስ አለ?" በማለት ጠየቀ። መምህርቷም "ጠዋትና ቀን ሲሆን ፀሐይም ነው። ምሽትና ሌሊት ሲሆን ደግሞ ጨለማ ይሆናል። እንዲሁም በምሽት ጊዜ በሰማይ ላይ ጨረቃና ኮከብ ይታያሉ" አለች። አብይና ኢብራሂምም በሰሙትና ባወቁት ነገር ተደሰቱ። ዛሬ እዚህ የሰማነውን ለንደኞቻችን መንገር አለብን ተባባሉ። በዚህ ጉብኝታቸውን ጨርሰው ከመምህራቸው ጋር ወደ ቤታቸው ተመለሱ።

ጥያቄዎች

1. የሰማችሁት ተረት ስለምን የሚያወራ ነበር?
2. ለጉብኝት ሌላ አፀደ ሕፃናት የሄዱት እነማን ነበሩ?
3. አፀደ ሕፃናቱ እንደደረሱ የትኛው ክፍል ገቡ?
4. ጠዋት ምን ምን ይደረጋል?
5. ጠዋትና ቀን ሲሆን ምን ትታያለች?
6. ሌሊት ላይ ምን ይሆናል?
7. ምሽትና ሌሊት ሲሆን ምን ይታያል?

ምክር:- ልጆች እናንተም ጠዋት፣ ቀን፣ ማታና፣ ሌሊት የሚለውን ጊዜን ገላጭ ቃላት ማወቅ አለባችሁ። ስለዚህ በደንብ ልዩነታቸውን እወቁ እሺ።

25ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 24 - የእናቴ ምክር

ሕፃናት ዛሬ 'የእናቴ ምክር' የሚለውን ተረት እንሰማለን።

አበራሽ የቅድመ መደበኛ ተማሪ ናት። ብዙ ጊዜ ሰዎች አንድ ነገር ሲጠይቁት እስቲ ቆይ የእናቴን ምክር ይፈልጋል? ትልና የሚያስፈልግ ከመሰላት አይ እናቴን አማክሬ ነው። በማለት ትታውቃለች። ታዲያ ያለምክንያት አይደለም እናትዋ ወ/ሮ ህይወት ጠቃሚ ምክሮችን ስለሚሰጥዋት ነው።

አንድ ቀን የአበራሽ አጎት መኮንን ሊጠይቃቸው በእንግድነት መጣና አበራሽን በማቆላመጥ አበሩ የ በጣም ደክሞኛል። እስቲ አንዴ ከልብሴ ስር እጅሽን አስገብተሽ ጀርባዩን እሺልኝ አላት። በዚህን ጊዜ አበራሽ አንድ ቀን እናትዋ እንዲህ ሲሉ የመክርዎትን ትዝ አላት። “ ልጄ የውልሽ ማወቅ ያለብሽና እስከ ዛሬ ያልነገርኩሽ ነገር አለ እሱም በልብስ የተሸፈኑት የሰውነት ክፍሎቻችን የግላችንና ሌላ ማንም ሰው ሊያያቸውና ሊነካቸው የማይገባ መሆኑን ነው። ስለዚህ ማንም ሰው ቢጠይቅሽ አይቻልም! አላስነካምም አላሳይምም ማለት አለብሽ፤ በተመሳሳይም መልኩ አንቺም የሌላ ሰው የግል ሰውነት መንካት የለብሽም። ከዛም ተስፈንጥራ በመነሳት ሩጣ ሂዳ ለእናትዋ ተናገረች። ግን ደግሞ ወዲያው ወይኔ ለምን ነገርክዋት ለኔም አጎቴ ለስዋም ወንድምዋ እኮ ነው ትቆጣኛለች በማለት በፍርሃት ሽምቅቅ ብላ ወደ መሬት እያየች ቆመች። እናትዋ ግን እንዳሰበችው በመቆጣት ፈንታ ጎበዝ የኔ ልጅ ምክሬን ማሰታወስሽ ደስ ብሎኛል አሉዋት። አበራሽም ስላመኑዋትና ሰላልተቆጥዋት ደስ ብሏት አሁንም እንዲህ ስትል ጠየቀች።

“እማ ግን ሳልፈልግና ሳልፈቅድላቸው ቢነኩብኝስ ምን ላድርግ?” እናትዋ ወ/ሮ ህይወትም ይሄውልሽ የኔ ልጅ ሚስጥር ነው፤ እንዳትናገሪ ብሎ እንኳ ማንም ሰው ቢነካሽ ወይም አሳይኝ ቢልሽ ወዲያው ለኔ ወይም ለአባትሽ መናገር አለብሽ ብለው መክርዎት። እንዲሁም ት/ቤት ከሆነና ወላጆችዋ በቅርብ ከሌሉ ለመምህርዋ መናገር እንደምትችል አስረዱዋት።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. አበራሽ ምን በማለት ትታወቃለች? ለምን?
2. የአበራሽ እናት ወ/ሮ ህይወት አበራሽን ምን ምን ብለው መከርዋት?
3. አበራሽ ለምን ነበር እናትዋን ትቆጣኛለች ብላ የፈራችው?

ምክር: ልጆች በልብስ የተሸፈኑት የሰውነት ክፍሎቻችሁ የግላችሁና ሌላ ማንም ሰው ሊያያቸውና ሊነካቸው የማይገባ መሆኑንና እናንተም የሌላ ሰው የግል ሰውነት ማየትና መንካት እንደሌለባችሁ ነው። ነገር ግን ማንም ሰው ቢነካባችሁ ወይም አሳዩኝ ቢላቹህ ለወላጆቻቹህ ወይም ለመምህራቹህ መንገር አለባችሁ።

26ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 25 - የጓሮ አትክልት

ዛሬ ደግሞ ስለጓሮ አትክልቶች ተረት እንሰማለን።

ከአበባና ጓደኞቿ በእረፍት ጊዜያቸው አዘውትረው በአካባቢያቸው የሚገኙት ዛፎችን በመጎብኘትና በመንከባከብ ግዜያቸውን ያሳልፉ ነበር። አንድ ቀን አበባ እና ነኢማ ወደ እነ ሮዛ ግቢ ኳሳቸውን ይዘው ለመጫወት ገቡ። ኳሷን እየወረወሩ ሲጫወቱ ኳሷ ከቤቱ በስተጀርባ ካለው አትክልት መካከል ላይ ወደቀች። ኳሷን ለማንሳት እየተሯሯጡ ሲሄዱ ነኢማ ታላቅ ወንድም አክመል ድምፁን ጎላ አድርጎ "ነግራላችኋለሁ! አትክልቶቼን እንዳትረግጡ። ኳሷን ፍለጋ ከሆነ ቀስ ብላችሁ በመደቡ መካከል ባለው ቦይ አልፋችሁ መሄድ ትችላላችሁ" አላቸው። እነአበባም መሮጣቸውን ትተው ቆም አሉ። ሮዛ "አክመል አይዞህ እኛ ምንም ለማበላሸት አንፈልግም። ከፈቀድክልንም ልናግዝህ እንችላለን። ነገር ግን ምን እንደምንረዳህ ንገረን" አለችው። ነኢማና አበባም "አዎ ልናግዝህ እንችላለን። በዚያውም የእያንዳንዳቸውን ተክል ስም እንድትነግረን እንፈልጋለን አሉት። አክመልም "የምትረዱኝ እንኳ ለጊዜው የለም። ኳሳችሁን ደግሞ እኔ አነሳላችኋለሁ" አላቸው። እነአበባም "የአትክልቶቹ ስምስ ማን ይባላል?" አሉት እሱም በመስመር በመስመር የተተከሉትን የጓሮ አትክልት ዓይነቶች በእጁ እየጠቆመ ይነግራቸው ጀመር። በነዚህ

ሁለት መስመሮች ያለው ካሮት ነው። በነኝህ ሦስት መስመሮች ደግሞ ያለው ቲማቲም ነው። ይህ በመካከል ያለው አንድ መስመር ደግሞ ሰላጣ ነው። ቶሎ የሚደርስና በአጭር ጊዜ የሚነቀል ነው። እነኝህ አራት መስመሮች ደግሞ የጥቅል ጎመን ችግኞች ናቸው። ወደዚህ ካዛወርኳቸው ገና አንድ ሳምንት ነው። አምስቱ መስመሮች ደግሞ የቃሪያ ናቸው። እነኝህ ስድስቱ መስመሮች የቆስጣ ሲሆኑ እነኝህ ሁለቱ ደግሞ የጎመን ናቸው። እንደምታዩት ጎመኑ ለመቆረጥ የደረሰ ነው። እነኝህ ሁሉ የጓሮ አትክልት ይባላሉ። እነኝህን መመገብ ለጤና በጣም ተስማሚ ነው። በጥሩ ሁኔታ ስለተንከባከብኳቸው እንደምታዩቸው ያምራሉ። ነኢማም "አንተ ከነዚህ አትክልቶች ምን ጥቅም ታገኛለህ? አለችው። አየሽ ነኢማ አትክልቶቹ ሲደርሱ ከቤት ፍጆታ አልፈው ምርቱን ስሸጥ ገቢ ያስገኛልኛል" አላቸው። እነአበባም አክመልን አመሰግነው ኳሷን ተቀብለውት ወደጨዋታቸው ሄዱ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. አበባ እና ነኢማ ወደ እነሮዛ ግቢ ለምን ገቡ?
2. የነኢማ ታላቅ ወንድም አክመል ድምፁን ጎላ አድርጎ ምን አላቸው?
3. እነሮዛ ግቢ የነበሩት የጓሮ አትክልቶች ምን ምን ናቸው?
4. ከሁሉም የጓሮ አትክልቶች ብዙ መስመሮች ያሉት የትኛው ነው?
5. የትኛው የጓሮ አትክልት ለመቆረጥ የደረሰ ነበር?
6. የጓሮ አትክልትን መመገብ ለምን ይጠቀማል?
7. አክመል ከጓሮ አትክልቱ ምን ጥቅም ያገኛል ትላላቸው?

ምክር:- አያችሁ ልጆች የጓሮ አትክልቶች ለሰው ልጅ እጅግ ጠቃሚዎች ናቸው። ስለዚህ የጓሮ አትክልቶችን መንከባከብ ይገባቸዋል።

27ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 26 - ማን ሞኝ አለ

በአንድ ወቅት ጠጣና ጅብ በአንድ አካባቢ ይኖሩ ነበር። ከዕለታት አንድ ቀን ሁለቱም ከቤታቸው ርቀው ምግብ ፍለጋ በየፊናቸው ወደ ጫካ ሄዱ ። ሆኖም ጅብ በአደኑ ውጤታማ ስላልሆነ ምንም ዓይነት የሚበላ ነገር ሳያገኝ ወደ ቤቱ ተመለሰ። በጣም ርቦት ስለነበር ምግብ የሚያገኝበትን ሌላ ስልት ቀየሰ ። “በረሃብ ከምሞት ለምን ጦጢትን አልበላትም ብሎ አሰበ”። እንዴት እንደሚይዛትም መላ ቀየሰ። አሁን ጦጢት ከአደን ስትመለስ ቤቷ ውስጥ ገብቼ ልደበቅ። የቤቷን በር ከፍታ ስትገባ ዘልየ እይዛታለሁ ሲል ከራሱ ጋር ተነጋገረ። ጦጢትም ከዛፍ ዛፍ እየዘለለች ምግቧን ስተባላ ውላ መሸትሸት ሲል ወደ ቤቷ ተመለሰች። ቤቷ እንደ ደረሰች የቤቷን በር በማንኳኳት እንዲህ ስትል ጮህ ብላ ተጣራች “አንቺ ቤቴ! አንቺ ቤቴ!” ምን ሆነች ቤቴ ዛሬ! “ሁሌ ስጠራት አቤት ትለኝ ነበር። ዛሬ ምን ነካት አብየት ሳትለኝ የቀረችው” አለች ጮህ ብላ። ጦጢት ይህን ስትናገር ጅብ ከውስጥ ሆኖ ድምጹን አጥፍቶ ያዳምጣል። ከዚያ ጅቡ ለካስ ቤቷ ስትጠራ አብየት ትላላች ብሎ አሰበና “አብየት! አብየት!” በማለት ሁለት ጊዜ ጮህ ብሎ ተናገረ። ከዚያም ጦጢት ብልጧ ውስጥ ጅብ መኖሩን ስታውቅ “ማን ሞኝ አለ! ሞኝህን ፈልግ” ብላ ቤቷን ጥላ ሮጠች። ጀቡም በሩን ከፍቶ ሲያይ ጦጢት የለችም ከዚያ በጣም አያዘነ ወደ ቤቱ ሄደ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ጅቡ የተደበቀው ማን ቤት ነው? ለምን?
2. ጦጢት የታጣራችው ለምን ይመስላችኋል?
3. ጦጢት ሳትጣራ ብትገባ ምን የሚደርስባት ይመስላችኋል?
4. ጅቡ ለምንድነው ጠጣ ስትጣራ አብየት ያለው?
5. ጦጢትስ ሞኝህን ፈልግ ያለችው ማንን ነው? ለምን ሞኝህን ፈልግ አለች?

ምክር- አንዳንዴ መጠራጠርና ብልጥ መሆን ለድህንነታችን አስፈላጊና ጠቃሚ ነው። እንዲሁም ለግል ጥቅም ተብሎ በሌሎች ላይ ክፉ ሥራ መሥራት ተገቢ አይደለም።

28ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 27 - የወራቶችና ወቅቶች ለውጥ

ህፃናት ዛሬ ደግሞ የወራቶችና ወቅቶች ለውጥ ተረት እንሰማለን። ብርሃኑና አብዲ ማይወይኒ በሚባል ትምህርት ቤት ይማራሉ። አንድ ቀን በሠፈራቸው ሜዳ ላይ ቁጭ ብለው እየተጫወቱ ከፍተኛ ቅዝቃዜ ስለነበር በጣም በረዳቸው። ዝናብ ሊመጣ ነው መሰለኝ መቀዝቀዝ ጀመረ አለ አብዲ። ብርሃኑ ደግሞ አሁን እኮ ስለመሸ ነው የበረደህ አለው። ግን ዝናብ በጣም የሚበዛው መቼ ነው ብሎ አብዲ ብርሃኑን ጠየቀው። ይህንን እኔ አላውቅም እስኪ ነገ ጠዋት መምህርት ቀመርያን እንጠይቃለን ተባብለው ወደየቤታቸው ሄዱ። በማግስቱ ጠዋት ትምህርት ቤት እንደደረሱ መምህርት ቀመርያን አገኛትና ጠየቋት። እሷም እንዲህ በማለት ነገረቻቸው። ፀሐያማ ወራት በጋ በመባል ይጠራል። ዝናባማ ወራት ደግሞ ክረምት በመባል ይጠራል። ክረምት በጣም ይበርዳል። በጋ ደግሞ በጣም ይሞቃል። በማለት መምህርት ቀመርያ ለብርሃኑና ለአብዲ ነገረቻቸው። እነሱም ባገኙት መልስ ተደስተው መምህራቸውን አመስግነው ወደ ክፍል ገቡ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ብርሃኑና አብዲ ሜዳ ላይ ቁጭ ብለው ስለምን ተጨዋውቱ?
2. ብርሃኑና አብዲ መምህር ቀመርያን ምን ጥያቄ ጠየቋት?
3. መምህር ቀመርያ ለብርሃኑና አብዲ ጥያቄ ምን መልስ ሰጠቻቸው?
4. በጋ የሚባለው ምን ዓይነት ወቅት ነው?
5. ክረምት የሚባለው ምን ዓይነት ወቅት ነው?

ምክር:-ወቅቶችን መለየትና ከወቅቶች ጋር የሚሄዱ ልብችሶችን መልበስ አስፈላጊ ነው። እሺ!

29ኛ ሳምንት

ተረት ቁጥር 28 - ቀባጩ ፌንጣ

ቀባጩ ፌንጣ መብላት ይወዳል። ከእናቱም ጋር በመሆን በትልቅ ለምለም አትክልት ስፍራ አጠገብ ይኖራል። ሙዝ፣ ቲማቲም፣ አበባዎች፣ የተለያዩ የሚጣፍጡ ቅጠሎችና የአተር እሽት መብላት ይፈልጋል። ነገር ግን እናቱ ሁልጊዜ የምትሰጠው የቅጠል ቀንበጥ ነው። ለቁርስ የቅጠል

ቀንበጥ፣ ለምሳ የቅጠል ቀንበጥ፣ ለእራትም የቅጠል ቀንበጥ ትሰጠዋለች። ስለዚህ የቅጠል ቀንበጥ መብላት ስለቸው።

በመሆኑም ሰኞ ዕለት ከእናቱ ተደብቆ ወደ አትክልት ስፍራው በመሄድ አንድ ሙዝ በላ። ማክሰኞ ዕለትም ወደ አትክልት ስፍራው በመሄድ ሁለት ቀያይ ቲማቲሞች በላ። ረቡዕ ዕለትም ተደብቆ ወደ አትክልት ስፍራው በመሄድ ሦስት ቢጫ አበባዎችን በላ። ኅሙስ ዕለትም ተደብቆ ወደ አትክልት ስፍራው በመሄድ አራት የሚጣፍጡ ቅጠሎች በላ። ዓርብ ዕለትም አምስት አረንጓዴ የአተር እሾቶች በላ። ልጆች አሁን ቀባጩ ፌንጣ የጠገበ ይመስላችኋል?
የለም አልጠገበም!

ቅዳሜ ዕለት አንድ ሙዝ፣ ሁለት ቲማቲሞች፣ ሦስት ቢጫ አበባዎች፣ አራት የሚጣፍጡ ቅጠሎችንና አምስት የአተር እሾቶችን በላ። በዚህ ጊዜ የቀባጩ ፌንጣ ሆድ እንደ ኳስ ተነፋ። መብረርም አቃተው። ዛፍ ስር ቁጭ ብሎም ማልቀስ ጀመረ። የፌንጣው እናት ልጅዋ እያለቀሰ አገኘችው። ከመሬት አንስታም ውኃ ሰጠችው። እንቅልፍ እስኪወስደው ድረስም አቀፈችው። እሁድ ዕለት ቀባጩ ፌንጣ በጣም ተሻለው። እናቱ የሰጠችውንም የቅጠል ቀንበጥ ምንም ሳያስተርፍ በላ።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ቀባጩ ፌንጣ ከእናቱ ተደብቆ ወደ አትክልት ስፍራው የሄደው ለምንድነው?
2. ቀባጩ ፌንጣ ሰኞ ምን በላ? ማክሰኞስ?
3. ቀባጩ ፌንጣ ቅዳሜ ዕለት ን ምን በላ?
4. ቀባጩ ፌንጣ ዛፍ ስር ቁጭ ብሎ ያለቀሰው ምን ሆኖ ነው?
5. ቀባጩ ፌንጣ የተሻለው ምን ቀን ነበር ?እንዴትስ ሊሻለው ቻለ?

ምክር:- ልጆች እናንተም የሳምንቱን ቀናት ማወቅና በቀናቱ የምታቅዱትን ተግባር ማወቅ አለባችሁ። ሆኖም ግን የተለያዩ ምግቦች መብላት ተገቢ ቢሆንም ከወላጆች ፍቃድ ውጪና ከመጠን በላይ መብላት ግን ተገቢ አይደለም።

30ኛ ሳምንት

 ተረት ቁጥር 29 - ትንሿ ቀይ ደሮ

አንድ ቀን ትንሿ ቀይ ደሮ የፈሰሰ የስንዴ ዘር በአንድ ማሳ አጠገብ አገኘች። አጠገብዋ የነበሩትን ውሻ፣ ድመትና አሳማን “ይህን የስንዴ ዘር እንድዘራው ትረዱኛላችሁ?” ብላ ጠየቀቻቸው።

ውሻው “አልረዳሽም” አላት። ድመትዋም “አልረዳሽም” አለችት። አሳማውም “አልረዳሽም” አላት።

ግድ የለም ብቻ ጥሩ ዝናብ ይዝነብልኝና በደንብ ይብቀልልኝ አለችና ስንዴውን ብቻዋን ሆና ዘራችው።

መኸር ደረሰና ትንሿ ቀይ ዶሮ “ስንዴውን ለማጨድ ትረዱኛላችሁ?” ብላ ውሻውን፣ ድመትዋንና አሳማውን ጠየቀችቸው። ውሻው “አልረዳሽም” አላት። ድመትዋም “አልረዳሽም” አለችት። አሳማውም “አልረዳሽም” አላት። ግድ የለም ብቻ ጥሩ ፀሐይ ይሁንልኝ ብላ ስንዴውን ለብቻዋ አጨደችው።

ትንሿ ቀይ ዶሮ “አውድማ ለማዘጋጀትና ስንዴውን ለመውቃት ትረዱኛላችሁ?” ብላ ውሻውን፣ ድመትዋንና አሳማውን ጠየቀችቸው። ውሻው “አልረዳሽም” አላት። ድመትዋም “አልረዳሽም” አለችት። አሳማውም “አልረዳሽም” አላት። ግድ የለም ብቻ ዝናብ አይዝነብ! ጥሩ ፀሀይና ንፋስ ይሁንልኝ ብላ ስንዴውን ወቃችውና አነፈሰችው።

ትንሿ ቀይ ዶሮ “ስንዴውን ለመፍጨት ትረዱኛላችሁ?” ብላ ውሻውን፣ ድመትዋንና አሳማውን ጠየቀችቸው። ውሻው “አልረዳሽም” አላት። ድመትዋም “አልረዳሽም” አለችት። አሳማውም “አልረዳሽም” አላት። ግድ የለም ብቻ ፀሐይ ይሁንና ስጦው ይድረቅልኝ ብላ ስንዴውን ለብቻዋ ፈጨችው።

ትንሿ ቀይ ዶሮ “ዳቦ ለመጋገር ትረዱኛላችሁ?” ብላ ጠየቀችቸው። ውሻው “አልረዳሽም” አላት። ድመትዋም “አልረዳሽም” አለችት። አሳማውም “አልረዳሽም” አላት። ስለዚህ ዳቦውን ለብቻዋ ጋገረችው።

ትንሿ ቀይ ዶሮ “ዳቦውን በመብላት ትረዱኛላችሁ?” ብላ ጠየቀችቸው።

ውሻው “አዎን እረዳሻለሁ!” አላት። ድመትዋም “አዎን እረዳሻለሁ!” አለችት። አሳማውም “አዎን ! አዎን እረዳሻለሁ!” አላት።

“የሚረዳኝ አልፈልግም ያልሰራ አይበላም።” አለች ትንሿ ቀይ ዶሮ። “ከራሴ ሦስት ጫጮቶች ጋር እበላዋለሁ።” ብላ ከጫጮቶችዋ ጋር ዳቦውን እንክት አድርጋ በላችው።

የመወያያ ጥያቄዎች

1. ትንሿ ቀይ ዶሮ ጥሩ ዝናብ ይዝነብልኝ ያለችው ለምንድነው? ዝናብ አይሁን ያለችውስ?
2. ትንሿ ቀይ ዶሮ ጥሩ ፀሐይና ንፋስ ይሁንልኝ ያለችው ለምንድነው?
3. እናንተ የትንሿ ቀይ ዶሮ ንደኞች ብትሆኑ ምን ታደርጉ ነበር?

ምክር:- ልጆች የተለያዩ የአየር ፀባይ እንደምንፈልገው ስራና ወቅት ጥቅም እንዳለው ሁሉ ያለወቅቱ ሲሆንና ሲበዛ ደግሞ ጉዳት ሊያስከትል እንደሚችል መገንዘብ አለባችሁ።